

مقایسه اثر چند شیوه خاکورزی در نخیره رطوبت خاک و عملکرد گندم دیم

جلیل اصغری میدانی^۱

این تحقیق در ایستگاه تحقیقات کشاورزی دیم مراغه در سالهای ۷۶ - ۷۷ به منظور بررسی اثرات روشهای مختلف خاکورزی و استفاده از علفکش برای کنترل علفهای هرز و میزان رطوبت حفظ و نخیره شده در خاک در دو دوره آیش مورد مطالعه قرار گرفت. ضمناً تاثیر میزان رطوبت نخیره شده در خاک در سال آیش بر روی عملکرد محصول گندم سال بعد نیز بررسی شد. این تحقیق بصورت کرت‌های خرد شده (اسپلیت پلات) براساس طرح پایه بلوکهای کامل تصادفی با ۱۶ تیمار و سه تکرار اجرا گردید. عملیات خاکورزی در دوره آیش زمستانه در کرت‌های اصلی در زمین کلتشی انجام و جهت کنترل علفهای هرز و ایجاد مالچ خاکی، عملیات خاکورزی و کاربرد علف کشها در دوره آیش تابستانه در کرت‌های فرعی اعمال شد. تیمارهای آزمایشی بصورت زیر بودند:

۱. عملیات خاکورزی پاییزه (فاکتور A) :

A۱ شخم با گاوآهن بدون صفحه برگردان

A۲ شخم با گاوآهن با برگرداندار

A۳ بدون انجام عملیات خاکورزی

A۴ شخم با گاوآهن قلمی (چیزل)

^۱ پژوهشگر موسسه تحقیقات کشاورزی دیم (مراغه)

۲. عملیات خاکورزی بهاره (فاکتور B):

B۱ استفاده از پنجه غازی

B۲ استفاده از علفکش

B۳ استفاده از دیسک

B۴ استفاده از علفکن میله ای

نتایج بررسی نشان داد که فاکتور A (عملیات پاییزه) در سطح ۱٪ معنی دار و تیمار استفاده از چیزل در پاییز بیشترین میزان عملکرد محصول (۱۸۲۵ کیلوگرم در هکتار) را دارا بود. فاکتور B (عملیات بهاره) نیز در سطح ۱٪ معنی دار و تیمار استفاده از علفکش در بهار بیشترین میزان محصول (۱۹۳۹ کیلوگرم در هکتار) را داشت.

اثرات متقابل فاکتورهای A و B معنی دار نبوده ولی از لحاظ گروه بندی تیمار استفاده از چیزل (گاواهن قلمی) در پاییز + استفاده از علفکش در بهار بیشترین میزان عملکرد محصول را داشت و در مورد میزان رطوبت حفظ و ذخیره شده در خاک و اکثر موارد تیمار (استفاده از گاواهن قلمی در پاییز + استفاده از پنجه غازی در بهار) نسبت به سایر تیمارها از میزان رطوبت وزنی بیشتری برخوردار بود. مخصوصاً اندازه گیری میزان رطوبت در زمان قبل از کاشت گندم در عمق ۲۰ - ۱۰ سانتیمتری خاک (محل قرار گیری بذر) تیمار نکر شده دارای ۱۷/۲۳٪ رطوبت وزنی بود.